Programa educatiu de Parcs i Jardins de Barcelona

Orientacions per als professors

El parc de la Ciutadella

Primer cicle. Educació primària

El parc és de tots!

Ajuntament de Barcelona

Medi Ambient

El parc és de tots!
Orientacions per als professors

Parcs i Jardins

Identificadors

Lloc: **Parc de la Ciutadella**
Etapa escolar: **Primer cicle. Educació primària**
Àrea de coneixement: **Coneixement del medi natural i social**

Objectius didàctics

Observar l'entorn natural del parc i els monuments més representatius.
Reflexionar sobre els problemes que poden tenir les persones amb mobilitat reduïda per accedir als parcs públics.
Identificar els mitjans de transport per poder arribar al parc.
Conèixer el treball de manteniment que es duu a terme al parc.
Reconèixer determinats arbres del parc: els til·lers, els tarongers, el xiprer calb.
Valorar les actituds que afavoreixen la convivència.
Treure conclusions com a resultat d'una experiència.

Relacions amb el currículum

Procediments

Seguiment d'un recorregut pel parc de la Ciutadella
Observació directa dels monuments i museus més representatius del parc
Descripció oral i gràfica d'un arbre dins l'aigua: el xiprer calb
Observació sistemàtica del temps i canvis de temperatura al llarg d'un mes
Conversa sobre les possibilitats que tenen les persones amb mobilitat reduïda de desplaçar-se per un parc públic i gaudir-ne
Identificació dels senyals que ens indiquen normes i direccions
Col·laboració amb els diferents serveis de manteniment del parc

Actituds, normes i valors

Empatia vers les persones que tenen mobilitat reduïda
Respecte per les instal·lacions i el mobiliari urbà dels parcs públics
Participació en jocs i activitats de grup
Seguiment de les normes de participació en una activitat guiada i en una investigació
Interès per la recerca d'informació amb relació al temps i als canvis de temperatura

Fets, conceptes i sistemes

El parc de la Ciutadella: un parc obert a tothom
L'adequació dels parcs a les persones amb mobilitat reduïda

Si us voleu inscriure en aquesta activitat, dirigiu-vos a www.bcn.cat/educacio/pae

Si heu d'imprimir aquest document feu-ho en paper reciclat. Doneu a la vostra feina un valor ambiental afegit.

Natura, cultura i oci al parc
La senyalització al parc
Els serveis municipals: neteja i manteniment dels espais verds
La col·laboració ciutadana en la cura del parc
El Racó científic: l'observació del temps

Abans de la visita

Motivació

Per tal d'introduir la unitat, proposem als alumnes la lectura d'un missatge que estimularà la curiositat dels nens i nenes i els convidarà a la participació.

El missatge de Gaia: Gaia es presenta. Mitjançant una endevinalla els alumnes hauran de descobrir la seva identitat (la Terra). Gaia escriu un correu electrònic a Pàrricus i Garda explicant que una nena amiga seva, la Rosa, ha estat operada recentment de les cames i ara va en cadira de rodes. Ella està amoïnada perquè vol anar a jugar al parc de la Ciutadella i vol assegurar-se que no trobarà obstacles que li impedeixin avançar amb normalitat. Gaia demana als seus amics que l'ajudin a investigar si el parc està adaptat o no a les persones amb mobilitat reduïda.

(Fitxa 1 "Sabeu qui sóc?", fitxa 2 "Tots podem anar al parc?")

Les propostes: Pàrricus i Garda s'han proposat investigar el tema per tal de donar a Gaia una resposta raonada. Demanen la col·laboració dels alumnes i els animen a visitar el parc de la Ciutadella per tal de treure les seves pròpies conclusions.

La pregunta: "El parc de la Ciutadella està preparat per facilitar l'accés a persones amb mobilitat reduïda?"

Coneixements previs

El professor/a iniciarà amb els seus alumnes una conversa a l'entorn de la pregunta inicial i l'escriurà a la pissarra. Junts reflexionaran sobre les dificultats que se'ls poden presentar a les persones amb problemes de mobilitat quan es desplacen per la ciutat. Es valorarà la conveniència d'eliminar barreres arquitectòniques. Arran d'aquesta conversa, es convidarà els alumnes a seguir el camí que haurà de fer la Rosa, una nena que es desplaça en cadira de rodes, per anar a jugar amb els seus germans, evitant els possibles obstacles.

El professor/a anunciarà que properament visitaran el parc de la Ciutadella, que és un exemple d'espai públic adaptat. Els nens i nenes identificaran, d'entre diferents mitjans de transport, el que utilitzaran per arribar-hi, i respondran unes preguntes orientades a fer un exercici d'empatia vers les persones amb dificultats de desplaçament. Finalment, reconeixeran diferents senyals que es troben al parc, relacionant les accions dels visitants amb les icones informatives corresponents.

(Fitxa 3 "Ho té fàcil o difícil?", fitxa 4 "Com hi arribareu?" i fitxa 5 "Què ens diuen els senyals?" del quadern dels alumnes)

La informació

Les activitats proposades tindran com a objectiu que els alumnes valorin el treball de les persones que fan possible que els ciutadans puguem gaudir dels parcs i descriuran, per mitjà del text i el dibuix, les tasques que duen a terme diferents treballadors. Finalment, es convidarà els nens i nenes a proposar iniciatives que facilitin les tasques de manteniment dels parcs.

(Fitxa 6 "Jo també vull col·laborar!" del quadern dels alumnes)

Si us voleu inscriure en aquesta activitat, dirigiu-vos a www.bcn.cat/educacio/pae

Si heu d'imprimir aquest document feu-ho en paper reciclat. Doneu a la vostra feina un valor ambiental afegit.

Durant la visita

L'experiència i l'experiment

La visita al parc de la Ciutadella és el centre al voltant del qual giren les diferents propostes de la unitat. Pretenem que esdevingui un passeig atractiu que promogui la descoberta dels diferents edificis, monuments i escultures del parc, que desperti l'interès pels espais públics i que fomenti la seva cura i valoració. Els alumnes iniciaran el recorregut a la rotonda del passeig dels Til·lers on s'aixeca l'escultura del general Prim: observaran el Racó Científic, l'umbracle, l'hivernacle, els edificis dels museus de Geologia i Zoologia, veuran la glorieta, la cascada, el mamut, el llac amb barquetes i l'arbre que creix dins les seves aigües. S'aturaran a fer un dibuix de l'arbre al natural. Aniran a la plaça d'Armes, on observaran el Parlament i participaran en el joc "Endevines què sóc?" de reconeixement dels diferents equipaments del parc. Finalitzaran el recorregut a l'àrea de joc infantil adaptada.

(Fitxa 7 "El xiprer calb" i fitxa 8 "Obrim bé els ulls!" del quadern dels alumnes)

Després de la visita

El laboratori

Ja a l'escola, el professor/a convidarà els alumnes a fer de meteoròlegs, i els farà dur a terme un treball d'investigació. Els nens i nenes penjaran un termòmetre dins la classe i un altre fora, i observaran al llarg d'un mes sencer les diferències entre la temperatura interior i l'exterior. Anotaran les dades obtingudes i en trauran les seves pròpies conclusions.

(Fitxa 9 "Observem els canvis de temperatura" del quadern dels alumnes)

El taller

Els nens i nenes continuaran la investigació iniciada anteriorment i anotaran les dades meteorològiques en una taula d'observació: dibuixaran les icones corresponents i apuntaran la temperatura diària en graus.

(Fitxes 10a i 10b "Quin temps fa aquest mes?" del quadern dels alumnes)

Les conclusions i les iniciatives

En acabar la unitat, els nens i nenes recordaran la pregunta presentada a l'inici de l'activitat ("El Parc de la Ciutadella està preparat per facilitar l'accés a persones amb mobilitat reduïda?") i reflexionaran sobre els aprenentatges que han adquirit. Finalment, redactaran un missatge per respondre Gaia i contestaran una sèrie de preguntes que els permetran extreure'n les seves pròpies conclusions.

(Fitxa 11 "El parc és obert a tothom!" del quadern dels alumnes)

Suggeriments per als professors:

- Al parc de la Ciutadella s'hi pot trobar un mural que presenta l'abecedari dels invidents als nens i nenes. Pot ser una bona ocasió per introduir el tema dels llenguatges adaptats: braille, la llengua de signes.
- Convideu els nens i nenes a entrar a l'espai per als infants al web de Parcs i Jardins www.parcsijardins.cat, i animeu-los a conèixer els diferents espais de participació.
- Lectura recomanada: Tonucci, F. *La ciutat dels infants: una manera nova de pensar la ciutat*. Barcelona: Barcanova, 1997 (231 pàgines). L'obra exposa les idees de Tonucci sobre els problemes quotidians en les ciutats. Descriu projectes i experiències educatives en què participen nens i nenes de diversos indrets per millorar la qualitat de vida en la seva ciutat.

Si us voleu inscriure en aquesta activitat, dirigiu-vos a www.bcn.cat/educacio/pae

Si heu d'imprimir aquest document feu-ho en paper reciclat. Doneu a la vostra feina un valor ambiental afegit.

- Lectura recomanada: FRANQUESA, T. *Hàbitat: guia d'activitats per a l'educació ambiental.* Barcelona: Institut d'Educació (Ajuntament de Barcelona), 1999 (360 pàgines). Adreçat a infants a partir dels 4 anys, joves i adults. Guia pràctica amb 50 activitats de caire lúdic per a l'àmbit educatiu formal i no formal.

Lloc: Parc de la Ciutadella
Edat: Primer cicle. Educació primària
Títol: El parc és de tots!
Àrea: Coneixement del medi natural i social

Orientacions per als professors
Quadern dels alumnes
Material didàctic complementari

Objectiu de l'activitat

Conèixer el parc de la Ciutadella com a parc obert a tothom.

Nucli de l'activitat

Valoració del parc com a espai d'oci, cultura i convivència. Adaptació del parc a les necessitats de persones amb mobilitat reduïda.

Contribució de l'activitat a les competències bàsiques

- **Competències transversals: comunicatives, metodològiques i personals**
  Lingüística, artística, tractament de la informació, aprendre a aprendre, autonomia i iniciativa personal.

- **Competències específiques centrades en el fet de conviure i habitar el món**
  Coneixement i interacció amb el món físic i competència social i ciutadana.

Descripció detallada de l'activitat al parc de la Ciutadella

Fases del procés: 1. Presentació 2. Què en sabem? 3. Fem! 4. Què hem après? 5. Ens comprometem!

- **1. Presentació**
  - Benvinguda als nens i nenes. Presentació dels monitors i dels personatges que representen (Pàrricus i Garda)
  - Anunci de l'objectiu de la investigació: respondre la pregunta "El parc de la Ciutadella està preparat per facilitar l'accés a persones amb mobilitat reduïda?"
  - Exposició de les activitats que es duran a terme.

- **2. Què en sabem? (L'exploració dels coneixements previs i la informació)**
  - Conversa sobre la base d'un conjunt de preguntes relacionades amb el parc de la Ciutadella: descoberta del parc i de les possibilitats d'oci i esbarjo que ofereix.

- **3. Fem! (L'experiència i l'experiment al parc de la Ciutadella)**
  - Participació en la investigació orientada a respondre la pregunta: "El parc de la Ciutadella està preparat per facilitar l'accés a persones amb mobilitat reduïda?".
  - Itinerari pel parc de la Ciutadella identificant els principals equipaments del parc.
  - Estudi dels arbres del parc: els til·lers, els tarongers, el xiprer calb...
  - Finalització de l'itinerari i participació en el joc dirigit "Endevines qui sóc?"
  - Joc lliure a l'àrea de joc infantil adaptada.
  - Conversa a l'entorn de les feines que fan les persones que cuiden el parc públic i participació en el joc dirigit "Endevines què faig?"
  - Descoberta de les diferents zones de joc infantil de què disposa el parc.

- **4. Què hem après? (Les conclusions)**
  - Posada en comú. Conclusió: 1) El parc de la Ciutadella és un parc públic que ofereix moltes possibilitats d'oci, i és obert a tothom. 2) El parc de la Ciutadella està preparat per facilitar l'accés a persones amb mobilitat reduïda.
  - Repàs de la terminologia apresa: ***parc públic adaptat***, ***mobiliari urbà***, ***taronger***, ***til·ler***, ***xiprer***.

- **5. Ens comprometem! (Les iniciatives)**
  - Proposta d'iniciatives orientades a conèixer millor els parcs de la ciutat.

Material per dur a terme l'activitat: abans, durant i després de la visita

Abans de la visita

- **La pregunta**
  Fitxa 1. Sabeu qui sóc?
  Fitxa 2. Tots podem anar al parc?

- **Els coneixements previs**
  Fitxa 3. Ho té fàcil o difícil?
  Fitxa 4. Com hi arribareu?
  Fitxa 5. Què ens diuen els senyals?

- **La informació**
  Fitxa 6. Jo també vull col·laborar-hi!

Durant la visita

- **L'experiència i l'experiment**
  Fitxa 7. El xiprer calb
  Fitxa 8. Obrim bé els ulls!

Després de la visita

- **El laboratori**
  Fitxa 9. Observem els canvis de temperatura

- **El taller**
  Fitxes 10a i 10b. Quin temps fa aquest mes?

- **Les conclusions i les iniciatives**
  Fitxa 11. El parc és obert a tothom!